

Útmutató a Művészetoktatáshoz Kreatív kapacitások építése a 21. századra

**A lisszaboni Művészetoktatási Világkonferencia állásfoglalása
(2006. 03 30-i változat)**

I. Háttér

II. A művészetoktatás céljai

1. A neveléshez és a kulturális részvételhez való emberi jog védelme
2. A kulturális sokszínűség kifejezésének elősegítése
3. Az egyéni képességek fejlesztése
4. Az oktatás minőségének javítása

III. A művészetoktatással kapcsolatos fogalmak

1. A művészet területei
2. A művészetoktatás megközelítési módjai
3. A művészetoktatás dimenziói

IV. Alapvető stratégiák a hatékony művészetoktatáshoz

1. Partnerkapcsolatok
2. A tanárok és a művészek képzése

V. A művészetoktatással és ismeretmegosztással kapcsolatos kutatás

1. Javaslatok a pedagógusoknak, a szülőknek, a művészeknek, valamint az iskolák és képzési intézmények igazgatóinak
2. Javaslatok a minisztériumoknak és a politikusoknak
3. Javaslatok az UNESCO-nak és más kormányon belüli és nem kormányzati szervezeteknek

VI. Javaslatok

4. Javaslatok a pedagógusoknak, a szülőknek, a művészeknek, valamint az iskolák és képzési intézmények igazgatóinak
5. Javaslatok a kormányminisztériumoknak és a politikusoknak
3. Javaslatok az UNESCO-nak és más kormányon belüli és nem kormányzati szervezeteknek

Útmutató a Művészetoktatáshoz

Ennek az Útmutatónak a célja, hogy elősegítse a kölcsönös megértést a művészetoktatás fontosságának minden terjesztője között, és támogassa azt az alapvető szerepét, hogy javítsa az oktatás minőségét. Igyekszik definiálni a fogalmakat, és felfedni a megfelelő gyakorlatot a művészetoktatás terén. Gyakorlati tényezők tekintetében célja, hogy referenciaműként szolgáljon, és hangsúlyozza azokat a konkrét változtatásokat, lépéseket, amelyekre szükség van ahhoz, hogy egy stratégiaileg jobb tervet fejlesszünk ki a művészeti nevelés alkalmazására a (formális és nem-formális) oktatási területeken, és egy szilárd váz megállapítására a jövőbeni döntésekhez és tettekhez ezen a téren. Ez az Útmutató ezért arra törekszik, hogy bemutasson egy nézőpontot, és egyetértést hozzon létre a művészetoktatás fontosságáról, bátorítsa az együttműködő gondolkodást és tevékenykedést, valamint összegyűjtse a szükséges anyagi és humán erőforrást annak biztosítására, hogy a művészetoktatás teljesebben integrálódjon az oktatási rendszerben és az iskolákban.

Háttér

Rengeteg vita van a művészetoktatás sok lehetséges célja körül. Ez a vita olyan kérdésekhez vezet, mint pl.: „A művészetoktatás csak az elismerésért van, vagy eszközként kellene tekinteni arra, hogy más tantárgyak tanulását elősegítse?” „A művészetet önmagáért tanítsuk, vagy azért a tudásért, készségekért és értékekért, amelyek belőle származnak (vagy mindkettőért)?”; „A művészetoktatás néhány tehetséges emberért van, vagy mindenkiért?”. Ez a dokumentum próbál átfogó választ találni a fenti kérdésekre. A következő pontokat kell figyelembe venni a művészetoktatás legfontosabb céljainak meghatározásában.

A művészetoktatás céljai

1. A neveléshez és a kulturális részvételhez való emberi jog védelme

A kultúra és a művészet alapvető összetevői az átfogó nevelésnek, mely az egyéniség teljes kifejlődéséhez vezet. Ezért a művészetoktatás minden tanuló egyetemes emberi joga, köztük azoké is, akik gyakran kimaradnak az oktatásból, mint pl. a bevándorlók, kulturális kisebbségi csoportok és rokkantak. Ezeket az állításokat tükrözik a következő megállapítások az emberi jogokról és a gyermekjogról.

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata

22. cikkely

„Mindenkinek mint a társadalom tagjának joga van a méltóságához és a személyisége szabad fejlesztéséhez nélkülözhetetlen gazdasági, társadalmi és kulturális jogok megvalósításához.”

26. cikkely

„A nevelésnek az emberi személyiség kiteljesedésének irányába kell történnie, valamint erősítenie kell a tiszteletet az emberi jogok és az alapvető szabadság iránt. Elő kell segítenie a népek, faji és vallási csoportok közötti megértést, toleranciát és barátságot, továbbvinnie az ENSZ tevékenységét a béke fenntartásáért.”

27. cikkely

„Mindenkinek joga van szabadon részt venni a közösség kulturális életében, élvezni a művészeteket, valamint a tudományos haladás és eredmények részesének lenni.”

Egyezmény a Gyermekek Jogairól

29. cikkely

„A gyermeknevelés célja a (a) Gyermek személyiségének, tehetségének, mentális és fizikai képességeinek a lehető legjobb fejlesztése....”

31. cikkely

„Az állami pártoknak tisztelni kell és elő kell segíteni a gyermek azon jogát, hogy teljes mértékben részt vegyen a kulturális és művészi életben, segítenie kell a megfelelő és egyenlő lehetőségek biztosítását a kulturális, művészi, rekreációs és szabadidős tevékenységekhez.”

2. A kulturális sokszínűség kifejezésének elősegítése

A művészet a kultúra manifesztációja és egyben a kulturális ismeretek közlésének eszköze is. Minden kultúrának egyedülálló művészi kifejezései és kulturális gyakorlatai vannak. A kultúrák sokszínűsége és ezeknek a kreatív, művészi termékei képviselik az emberi kreativitás kortárs és hagyományos formáit, melyek egyedülállóan hozzájárulnak az emberi civilizáció nemességéhez, örökségéhez, szépségéhez és integritásához.

A kulturális gyakorlatok és művészi formák ismerete és tudása erősíti a személyes és kollektív identitást és értékeket, és hozzájárul a kulturális sokszínűség megőrzéséhez és elősegítéséhez. A művészetoktatás javítja a kulturális tudatosságot, és segíti a kultúra gyakorlását, valamint eszköz arra, hogy a művészet és a kultúra ismeretét és méltatását átörökítsük egyik generációról a másikra.

Sok országban elvesznek a kultúrának mind a kézzelfogható, mind a nem érzékelhető aspektusai, mert ezeket nem értékelik az oktatási rendszerben, és így nem lesznek átadva a jövő generációinak. Ezért egyértelműen szükség van arra, hogy az oktatási rendszer felölje és közvetítse a kulturális tudást és kifejezőmódot. Ez elérhető a művészetoktatáson keresztül, mind a formális, mind a nem-formális oktatási szektorban.

Az UNESCO 2001-ben elfogadott kulturális sokszínűségről szóló egyetemes nyilatkozatának alkalmazásához írt fő tevékenységi irányvonalak közül több is rávilágít erre a szükségszerűségekre, mint pl. :

6. irányvonal: a nyelvi sokszínűség bátorítása – miközben tiszteljük az anyanyelvet – az oktatás minden szintjén, ahol csak lehetséges, és több nyelv megtanulásának támogatása a lehető legfiatalabb kortól.

7. irányvonal: az oktatáson keresztül elősegíteni a kulturális sokszínűség pozitív értékeinek tudatosítását, és ez irányba fejleszteni mind a tananyag tervezését, mind a tanárok képését.

8. irányvonal: ahol az alkalmas, bevonni a hagyományos pedagógiát a nevelési folyamatba, hogy megőrizzük, és teljességében használjuk a kommunikáció és ismeretátadás kulturálisan megfelelő módszereit.

3. Az egyéni képességek fejlesztése

Minden embernek kreatív képességei vannak. A művészet olyan egyedülálló környezetet és gyakorlatot biztosít, ahol a tanuló aktívan vesz részt kreatív élményekben, folyamatokban és fejlődésben. A kutatások¹ azt mutatják, hogy ha a tanulókat bevezetjük a művészeti folyamatokba, mialatt a saját kultúrájuk elemeit belevesszük az oktatásba, azzal fejlesztjük benne a kreativitást és a kezdeményezőkézséget, a termékeny képzelőerőt, az érzelmi intelligenciát és a belső erkölcsi irányítót, a kritikus gondolkodás képességét, az önállóságot, valamint a gondolkodás és a tett szabadságát. Az oktatás a művészetekben és a művészeteken keresztül stimulálja a kognitív fejlődést, és a modern társadalom igényeihez igazítja azt, ahogyan és amit a tanulók tanulnak.

E képességek különösen fontosak, amikor szembekerülünk azokkal a kihívásokkal, amelyeket a 21. századi társadalom állít elénk. Manapság a két keresetből élő családok és más társadalmi változások megjelenésének köszönhetően a gyerekek gyakran nem kapnak elég figyelmet a szüleiktől. Emellett a családon belüli kommunikáció és a kapcsolatépítés hiánya miatt a gyerekek gyakran érzelmi és szociális problémáktól szenvednek. Ráadásul a kulturális hagyományok és a művészi gyakorlat átadása egyre nehezebbé válik a családi környezetben, különösen városi területeken.

Mivel a társadalmunk és a gazdaságunk egyre inkább ismeretalapú, növekszik a kereslet az olyan munkavállalók iránt, akik kreatívak, innovatívak és alkalmazkodóképeseek, fejlett kommunikációs és interperszonális képességekkel rendelkeznek. A művészetoktatás kifejleszti a tanulóknál ezeket a tulajdonságokat, képessé teszi őket arra, hogy kifejezzék magukat, kritikusan szemléljék a világot maguk körül, és aktívan részt vegyenek az emberi létezés számos aspektusában.

Az ilyen nevelés szükséges a felelősségteljes állampolgárok kineveléséhez és a béke kultúrájának elősegítéséhez. Így az egyéni képességek fejlesztése mellett a művészeti és kulturális nevelés a társadalmi kohézióhoz is hozzájárul.

A művészetoktatás eszköz ahhoz is, hogy a népek kinevelhessék az értékes kulturális tőkéjükhöz szükséges humán erőforrást. Ezeket az erőforrásokat és ezt a tőkét fontos bevonni, ha az országok erős és fenntartható kulturális (kreatív) ipart akarnak kifejleszteni. Az ilyen iparágak képesek kulcsszerepet játszani a társadalmi-gazdasági fejlődés fokozásában számos kevésbé fejlett országban.

Ráadásul sok ember számára a kulturális ipar (mint pl. a film, tévéprogramok és más népszerű médiumok) kapuként szolgál, melyen keresztül hozzáférhetnek a kultúrához és a művészetekhez. A művészetoktatási programok segíthetnek az embereknek, hogy felfedezzék a fent említett ipar nyújtotta kulturális kifejezés lehetőségeit. Cserébe a kulturális ipar forrásként szolgál a nevelők számára, akik a művészeteket kívánják belevegyíteni az oktatásba.

¹ For examples of research studies and evidence, refer to the reports from preparatory meetings for the World Conference on Arts Education, such as *Educating for Creativity: Bringing the Arts and Culture into Asian Education*, Report of the Asian Regional Symposia on Arts Education, UNESCO 2005.

4. Az oktatás minőségének javítása

Az UNESCO által kiadott Oktatás Mindenkiért (Education for All - EFA) Globális Elemző Beszámoló szerint míg az oktatásba bekerülő gyermekek száma nő, az oktatás színvonala a világ legtöbb országában alacsony maradt. Fontos mindenkinek oktatást biztosítani, de egyaránt lényeges az is, hogy a diákok megfelelő minőségű nevelést kapjanak.²

A minőségi oktatást nehéz pontosan definiálni, de három alapvetet különíthetünk el, amelyek megmutatják, mi számít minőségi oktatásnak: olyan oktatás, ami hasznos a tanulónak, de az olyan egyetemes értékeket is támogatja, mint a béke és a fejlődés; olyan oktatás, amely igazságos hozzáférés és végeredmény tekintetében, és amely elkülönülés helyett társadalmi beilleszkedést eredményez; valamint olyan oktatás, amely tükrözi és segíti az egyén jogainak érvényesítését.³

Minőségi oktatás alatt ezért általánosságban az olyan oktatást értjük, amely a fiataloknak és más tanulónak azokat a helyileg releváns képességeket biztosítja, melyek szükségesek ahhoz, hogy a társadalomban sikeresen funkcionáljanak; megfelel a diákok életének, vágyainak és érdeklődési körének, éppúgy, mint a családjuknak és a társadalomnak, nyitva áll mindenki előtt, és figyelembe veszi a jogokat.

A Dakar Tevékenységi Keret⁴ szerint a minőségi oktatásnak számos előfeltétele van. A művészetek tanulása legalább négy ilyen tényezőt erősít: az aktív tanulást; a helyileg releváns tananyagot, amely érdekli és lelkesíti a tanulót; tiszteletet és részvételt a helyi közösségekben és kultúrában; valamint képzett és motivált tanárokat.

A nemzetközi nyilatkozatok és egyezmények célja, hogy minden gyermeknek és felnőttnek jogot biztosítson az átfogó oktatáshoz, és lehetőséget nyújtson a kulturális és művészeti életben való részvételre. Ez az alapvető ok, amiért a művészetoktatás fontos és valóban kötelező része az oktatási programoknak egyes országokban. Először is, amint ez a dokumentum éppúgy, mint a kiterjedt oktatásról szóló irodalom illusztrálja, a művészi kifejezőmódok elsajátítása erősíti a tanuló azon képességét, hogy megértsen, értékeljen, méltányoljon más embereket, kapcsolatot teremtsen és kommunikáljon velük. Ez a folyamat egyedülálló perspektívákat nyújt számos tantárgy területére egy átfogó iskolai programban, olyan perspektívákat, amelyeket egyetlen más oktatási eszközzel sem lehet felfedezni.

Másodszor, ahhoz, hogy a gyerekek és a felnőttek teljes mértékben részt vehessenek a kulturális és a művészeti életben, meg kell tanulniuk megérteni, méltányolni és alkalmazni azokat a művészi kifejezőmódokat, melyeken keresztül a – gyakran művésznek nevezett – embertársaik felfedezik és megosztják a létezés és az együttélés számos aspektusát. Mivel az is egy cél, hogy minden embernek egyenlő lehetőségei legyenek a kulturális és művészi tevékenységre, a művészeti képzés az oktatási programok kötelező része kellene, hogy legyen.

Végül és nem utolsósorban, a művészetoktatás hozzájárul az olyan neveléshez, amely integrálja a fizikai, intellektuális és kreatív fakultásokat, és amely egy dinamikusabb és gyümölcsözőbb kapcsolatot eredményez az oktatás, a kultúra és a művészetek között.

² UNESCO, 2005, EFA Global Monitoring Report 2006, UNESCO, Paris, p. 58.

³ UNESCO, 2004, EFA Global Monitoring Report 2005, UNESCO, Paris, p. 30.

⁴ Dakar Framework for Action, 2000, http://www.unesco.org/education/efa/ed_for_all/framework.shtml

A művészetoktatással kapcsolatos fogalmak

1. A művészet területei

Az emberek minden kultúrában mindig is keresték és keresni fogják a válaszokat a létezésükkel kapcsolatos kérdésekre. Minden kultúra kifejleszti azokat az eszközöket, amelyekben keresztül bepillantást nyerhet, és megpróbálja megérteni és közölni a talált válaszokat. A kommunikáció alapelemei a szavak, mozdulatok, érintések, hangok, ritmusok és képek. Számos kultúrában az olyan kifejezőmódot, amely bepillantást közöl és gondolkodásra nyitják az emberi elmét, művészetnek hívják. A történelem során rengetegféleképpen nevezték a különféle művészi kifejezéseket. Fontos elismerni, hogy bár az olyan fogalmakat, mint a „tánc”, „zene”, „dráma” és „költészet” világszerte használják, az ilyen szavak mélyebb jelentése kultúránként különbözik.

Így aztán a művészeti területek minden listáját pragmatikus kategorizálásnak kell tekinteni, amely folyamatosan változik, és sosem kizárólagos. Egy teljes listát meg sem próbálunk itt, de egy kísérleti lista tartalmazná az előadóművészeteket (tánc, dráma, zene stb.), az irodalmat és a költészetet, a kézművességet, a tervezést, a digitális művészeteket, a mesemondást, az örökséget, a vizuális művészeteket és a filmet, a médiát és a fényképészetet. A művészetet a művészetoktatás tekintetében művészeti gyakorlatokként és élményekként kellene látni, amely a folyamatokra éppúgy fókuszál, mint magukra a művészi tárgyakra. Továbbá mivel sok művészeti formát nem lehet egyetlen művészeti ágra korlátozni, több hangsúlyt kell fektetni a művészetek interdiszciplináris aspektusára, és a köztük lévő hasonlóságokra.

2. A művészetoktatás megközelítési módjai

A művészetoktatást mindig abból a kultúrából kiindulva kell megközelíteni, amelybe a tanuló beletartozik. A legjobb kiindulópont mások kultúrájának felfedezéséhez, tiszteletéhez és méltányolásához, ha az ember saját kultúrájának megbecsülésében gyökerező bizalmat építünk.

Az átfogó oktatási program fontos elemeként a művészetoktatást általánosságban éppúgy tekinthetjük a tudás felfedezésének és analizálásának egy speciális megközelítési módjaként, mint a világ interpretációjaként. Kompetenciát nyújt a tanulóknak arra, hogy aktívan tapasztalatokat szerezzenek, elgondolkozzanak, alkossanak és részt vegyenek számos művészeti kifejezőmódban és különféle típusú művészi folyamatokban. Továbbá a művészetoktatásnak fel kellene szerelnie a tanulót a szükséges hozzáállással, technikai képességekkel és tudással, hogy fokozatosan fejlessze a kreativitását, és ki tudja fejezni magát a művészet eszközeivel. Ezért az oktatás tartalmának és szerkezetének nem csak az egyes művészi formák jellemzőit kellene tükröznie, hanem át kellene adnia azokat a művészi eszközöket, amelyekkel kommunikálni és egymásra kölcsönösen hatni lehet a különböző kulturális, társadalmi és történelmi kontextusokban.

Ebben a tekintetben két fő megközelítési módja van a művészetoktatásnak (amelyet egyidejűleg lehet alkalmazni, és nem feltétlenül különböznek). A művészet (1) tanítható külön tantárgyként, számos művészeti ág tanításán keresztül, ezzel fejlesztve a diákok művészi képességeit, érzékenységét és a művészetek méltányolását, valamint (2) tekinthető egy tanítási és tanulási módszernek, mely szerint a művészi és kulturális dimenziók a tanterv összes tantárgyának részét képezik.

A művészet az oktatásban megközelítési mód médiumként használja a művészetet (és a gyakorlatot valamint a művészetekkel kapcsolatos kulturális hagyományokat) az általános tantervi tantárgyak tanításához, segíti ezeknek a tantárgyaknak a mélyebb megértését; pl. a vizuális művészetekből és az építészetből származó színek, formák és tárgyak használatával tanítja az olyan tárgyakat, mint pl. a fizika, a biológia és a geometria, vagy színjátékot és zenét alkalmaz a nyelvek oktatásához. A „többszörös intelligencia” elvén ez a megközelítési mód minden diákra és tantárgyra igyekszik kiterjeszteni a művészetoktatás jótéteményeit. Ennek a megközelítésnek egy másik célja, hogy a művészeti ágak gyakorlati alkalmazásán keresztül mutassa meg az elmélet összefüggéseit. Ahhoz, hogy hatásos legyen, ez az interdiszciplináris megközelítés változtatásokat kíván a tanítási módszerekben és a tanárképzésben.

3. A művészetoktatás dimenziói

A művészetoktatást három kiegészítő pedagógiai áramlat szerint strukturálják:

- közvetlen kapcsolat a művel (pl. koncertek, kiállítások, könyvek, filmek)
- részvétel a művészi gyakorlatban
- művek elemzése

Vagyis három dimenziója van a művészetoktatásnak: (1) a diák tudást nyer a művel, az előadással, a művésszel vagy a tanárával történő interakció során, (2) a diák tudást nyer a saját művészeti gyakorlása által, valamint (3) a diák tudást nyer a kutatáson és tanulmányozáson keresztül.

Alapvető stratégiák a hatékony művészetoktatásban

A magas színvonalú művészetoktatáshoz magasan képzett tanárookra és oktatókra van szükség. A sikeres kapcsolat köztük és a magasan képzett művészek között szintén javítja a minőséget. Mindenek előtt való, hogy az oktatási és művészeti közösségek és a bennük dolgozó szakmabeliek hajlandóak és képesek legyenek kapcsolatot kiépíteni és együttműködni a közös cél érdekében. Az ilyen közösségek éppúgy egyénekből, mint szervezetekből és hatóságokból állnak helyi, regionális és országos szinten.

A sikeres partnerkapcsolat függ annak a célnak a kölcsönös megértésétől, amely irányában tevékenykednek a partnerek, és egymás kompetenciájának kölcsönös tiszteletétől. Ahhoz, hogy lefektessük az alapot az oktatók és művészek jövőbeni együttműködéséhez, mind a munkakezdő oktatóknak, mind a művészeknek bepillantást kell kapniuk a másik szakterületére – és mindkettőjüknek kölcsönösen érdeklődniük kell a pedagógia iránt.

A tanár- és művészképző programokat felül kell vizsgálni, hogy a tanárok és a művészek megkapják a szükséges tudást és tapasztalatot ahhoz, hogy megoszthassák a felelősséget a tanulás megkönnyítéséért, és minden előnyét élvezhessék a szakágak közötti együttműködésnek. Az ilyen együttműködés elősegítése specifikus intézkedéseket von maga után, amely új kihívásokat jelent a legtöbb társadalomnak.

Tehát két fő alapvető stratégia létezik a hatékony művészetoktatás elérésére: a partnerkapcsolat fejlesztése az oktatók, a kulturális rendszerek és művészek között, valamint a tanárok és a művészek releváns és hatékony képzése.

Partnerkapcsolatok

Bár a kreativitást nagyon magasra rangsorolják a legtöbb politikai okmányban, nem ismerik el, hogy a minőségi oktatás mint a kreativitást elősegítő lényegi eszköz, alapvető fontosságú. A művészetoktatási programok alkalmazása se nem drága, se nem nehéz, ha a mögötte lévő filozófia a partnerkapcsolaton alapul.

Ezt észben tartva szükség van arra, hogy a kulturális és oktatási minisztériumok és a különféle mechanizmusok, amelyek a művészeti programok alkalmazását és értékelését biztosítják, közösen vállalják a felelősséget a művészetoktatásért, miközben mindegyik pontosan tudja, hogyan járul hozzá a folyamathoz. Az oktatás és a művészetek közötti együttműködést a kreativitás elősegítésére a következő típusú partnerkapcsolatokkal lehet legjobban elérni.

- Minisztériumi szint / törvényhatósági szint

Partnerkapcsolat jöhet létre a kulturális minisztérium, az oktatási minisztérium, valamint a felsőoktatási- és kutatási minisztériumok külön entitásai között, amennyiben közös politikát és költségvetést alakítanak ki az órarendi és órarenden kívüli iskolai osztályprojektekre. Politikai szinten is egyesíteni lehet a művészetet és az oktatást a minisztériumok és a törvényhatóságok (melyek gyakran felelősek az oktatási és kulturális intézményekért) között, hogy összekapcsolják az oktatási rendszert és a kulturális világot azáltal, hogy együttműködési projekteket alkalmaznak a kulturális intézmények és az iskolák között. Ezek a partnerkapcsolatok a kultúrát és a művészetet a tanterv peremterületei helyett az oktatás centrumába szándékoznának helyezni. Azzal a fő céllal, hogy legyőzzék a társadalmi és kulturális egyenlőtlenségeket, az ilyen fajta projektek olyan ügyekre is fókuszálnának, mint a kulturális örökség, a multi-kulturális témák és a médiaoktatás.

(lásd a legjobb gyakorlati példát az 1-es mellékletben)

- Iskolai szint

Világszerte a legtöbb városnak és falunak van valamilyen kulturális épülete. A jelenlegi környezetben elismert tény, hogy a tanulási folyamat nem kizárólag az iskolákban megy végbe. A pedagógia új lehetőségeit eredményezte a partnerkapcsolat fejlődése az iskolák és a kulturális intézmények között. Néhány országban régóta fennálló együttműködés van ezek között az intézmények között, bár ezen partnerkapcsolatok mértéke és hatékonysága nagyban különbözik.

A támogatás szintje és az elkötelezettség valódisága a kulturális intézmények és az iskolák részéről alapvető fontosságú az együttműködés sikerének biztosításához. A szoros partnerkapcsolatok innovatív programokat eredményeznek, amelyek elsősorban olyan kulturális intézmények látogatásakor érezhetőek, amelyek az ismeretek gazdag tárházát, művészi találkozókat nyújtanak, és lehetőséget biztosítanak arra, hogy lássunk és elmerüljünk művészi eljárásokban, továbbá hatalmas lehetőségeket nyújtanak az integrált tanítási gyakorlatokhoz. Főleg az általános iskolai oktatásban - ahol a kisebb gyerekek erősebben reagálnak a vizuális tanulásra – az intézmények közötti aktív együttműködés alkalmat nyújthat a gazdagabb tanítási módszerekre és a tanulási környezet kiszélesített perspektívájára.

(lásd a legjobb gyakorlati példát az 1-es mellékletben)

- Tanári szint

A hatékony partnerkapcsolat a tanárok számára is gyümölcsöző, akik hasznát látják az új tapasztalatoknak, melyek során úgy gazdagítják a saját tanítási módszereiket, hogy

művészeket hívnak meg a mozgásban, szavakban, hangban és ritmusban, képekben és a művészet más formáiban szerzett tapasztalatukkal és szakértelmükkel, hogy létrehozzanak egy projektet partnerkapcsolati alapon, akár a tanítási órák alatt, akár az órarenden kívüli foglalkozások során. A tanórán belüli projektek része lehet a művész, a tanár és az iskola közötti együttműködés, melyet a résztvevők életkorához, a tanítási módszerekhez és a tanóra időtartamához lehet igazítani.

Néhány esetben a kulturális intézmények átfogó online oktatási anyagokat nyújtanak a tanároknak, művészetoktatóknak, családoknak és diákoknak. Ebben az összefüggésben a kulturális rendezvények, mint pl. a fesztiválok, koncertek, kiállítások, színházak terjedő eszméjének fontos előnye, hogy a közönség lehető legszélesebb köre számára teszi elérhetővé a kulturális és művészi gyakorlatot.

Sok kihívással kell számolni az ilyen partnerkapcsolatok fejlesztésénél. A művészetoktatással kapcsolatos költségvetés, ha létezik ilyesmi egyáltalán, általában egyetlen minisztériumban vagy osztályban centralizálódik, akiknek kevés a lehetőségük (vagy hajlandóságuk), hogy megosszák másokkal. A kormányzati bürokrácia minden szinten nagyon szűklátókörű lehet, kevés motivációval az együttműködés iránt. Természetesen nagyon különböző egyéni és strukturális kultúrák léteznek az oktatás és a kultúra területein.

2. A tanárok és a művészek képzése

Itt természetesen azokra a gyakran nagyon különböző tapasztalatokra és perspektívákra utalunk, amikkel a tanárok, művésztanárok és művészek rendelkeznek az oktatási és kulturális folyamatokkal ill. gyakorlattal kapcsolatban. Ezért nagyon fontos lenne a művészetoktatás résztvevőinek hatékonyabb képzése.

- A közismereti tantárgyakat tanító tanárok képzése

Ideális körülmények között minden tanárnak (és iskolai adminisztrátornak) fogékonyak kellene lennie a művészek értékeire és attitűdjére, és meg kellene becsülniük a művészeteket. A tanároknak meg kellene szerezniük azokat a képességeket, amelyek segítségével együttműködhetnek művészekkel az oktatási szituációkban. Az ilyen képzés során egyrészt felfedezhetnék a saját rejtett képességeiket, másrészt a művészetet felhasználhatnák az oktatásban. Arról is szerezhetnének némi tudást, hogy hogyan kell létrehozni egy produkciót vagy előadni egy művet, mi módon kell elemezni, interpretálni és értékelni a műveket, és megbecsülni más korszakok és kultúrák művészetét.

Számításba véve azt a tényt, hogy a művészetek segíthetik a tanulást olyan területeken, amelyek hagyományosan a tananyaghoz tartoznak, különösen az általános iskolai tanárok gyakran alkalmazzák a „művészet az oktatásban” megközelítést. Például dalokkal lehet memorizáltatni a kulcsszavakat a nyelvben, a természettudományi vagy a társadalomtudományi meghatározásokat vagy egyes matematikai fogalmakat, képleteket. A művészet integrálása más tantárgyak tanításába, különösen az általános iskola alsó osztályaiban az egyik lehetséges mód arra, hogy elkerüljük a túlszűfolt tantervet, amit néhány iskolában tapasztalnak. Megoldás lehet ez abban az esetben is, ha tanárhiánnyal küzdünk a művészetoktatás terén.

A középiskolai szint szaktanárai időnként olyan feladatokat jelölnek ki, amelyek együttműködést igényelnek más szaktantárgyakkal. Például az üzlet és a technológia területe felmerülhet a művészetek kereskedelmi aspektusa révén, vagy a diákok olyan projektet kaphatnak, amely a művészetet a történelemhez vagy más társadalomtudományi tantárgyhoz kapcsolja. Ehhez a megközelítéshez szükség van ahhoz, hogy az egyéb tantárgyat oktató tanár értse és értékelje a művészetoktatást.

- A művésztanárok képzése

A művésztanárok képzése többről szól, mint hogy a tanulóknak speciális készségeket, gyakorlatokat és tudásanyagot adjanak át. Ezért a művészetek tanításának kompetenciája mellé a művészetoktatási programoknak a széleskörű tanári felkészítés irányába kellene elmozdulniuk. A művésztanárokat arra kell biztatni, hogy más művészek képességeit is igénybe vegyék, köztük olyanokét, akik más művészeti ágban tevékenykednek, valamint fejlesszék az együttműködési készségüket művészekkel és más tantárgyat tanító tanárokkal az oktatási szituációkban.

A jól felépített művésztanári képzés a következő területeken fejlesztheti a tudást és a képességeket:

- egy vagy több művészeti ág
- interdiszciplináris művészeti kifejezőmódok
- a művészetoktatás módszertana
- a művészeteken keresztüli oktatás módszertana
- tananyagtervezés
- a művészeteknek megfelelő becslés és értékelés
- formális (iskolai) művészetoktatás
- iskolán kívüli (közösségi) művészetoktatás

Ráadásul a jó iskolák egyedül sosem lesznek elég jók. Amint azt feljebb kifejtettem, a művészetoktatást segítheti a partnerkapcsolat a közösségen belüli egyénekekkel és szervezetekkel hosszú sorával. Az olyan tevékenységek, mint a múzeum - és galéri látogatás, a „Művészek az iskolában” programok, a környezeti tanulmányok a művészetoktatáson keresztül értékes oktatási lehetőségek a tanároknak a tanárképző intézetekben éppúgy, mint a diákoknak az iskolákban vagy más oktatási helyszíneken.

A művészetoktatás tanárainak felkészítésénél szükség van az olyan új technológiákra való fókuszálásra is, mint pl. a számítógéppel készített művészi képek, a digitális kreatív játékok és az online oktatás. Az ilyen technológiák használata kiszélesítette a művészetoktatás szerepét, és új szerepeket hoz létre a tanároknak a XXI. században. Ezek a technológiák fontos platformként szolgálhatnak a művészek, ill. a művészek és más tanárok közötti együttműködése során. Ma már a számítógépes művészet is elfogadott mint művészi forma, legitim művészetalkotó forma és művészetoktatási módszer. A művésztanárok a tanárképzés során szívesen tanítanak számítógépes művészetet az osztályteremben, bár gyakran hiányoznak ehhez a tapasztalataik, a pedagógiai képzésük és a forrásaik.

Végül fontos, legalább helyi, esetleg országos szinten, hogy megállapítsanak egy irányvonalat és egy etalont a művésztanárképzésre a tanárképzésben. Sokféle etalont dolgoztak ki,⁵ és ezek keretként szolgálhatnak minden országnak a saját művészetoktatási képzési programja tervezésében, alkalmazásában és értékelésében.

(lásd a legjobb gyakorlati példát az 1-es mellékletben)

- Művészképzés

A művészek számára meg kellene adni a lehetőséget, hogy fejlesszék pedagógiai képességeiket és azokat a készségeiket, amelyek az iskolai oktatókkal történő együttműködéshez vagy egyenesen a tanulókkal való hatékony kommunikációhoz és

⁵ Principally in the USA such as: Early Adolescence through Young Adulthood /Art standards by National Board for Professional Teaching Standards (NBPTS), Standards for Art Teacher Preparation , Purposes, Principles, and Standards for School Art Programmes, and The National Visual Arts Standards.

interakcióhoz kellene. A közös tevékenységi projektek a leendő művészek és leendő tanárok között segíthetik a későbbi együttműködést.

(lásd a legjobb gyakorlati példát az 1-es mellékletben)

Mint ahogyan a kulturális és oktatási intézmények közötti partnerkapcsolat fejlesztésében, a művészetoktatásban résztvevők képzésének gazdagítása és javítása esetében is hátráltató tényező az anyagi források, valamint – különösen vidéken – a kulturális lehetőségek, mint pl. a múzeumok, könyvtárak, színházak hiánya.

A művészetoktatással és ismeretmegosztással kapcsolatos kutatás

Ahhoz, hogy a XXI. századnak megfelelő kreatív kapacitásokat építsünk ki a művészetoktatáson keresztül, tájékozott döntéshozatalra van szükség. Azoknak a döntéshozóknak, akik a művészetoktatás alkalmazását elfogadják és jóváhagyják, fontos, hogy bizonyítani tudják ennek a hatékonyságát.

A művészetoktatás olyan oktatási terület, amelynek nincs hosszú kutatástörténete. Hogy megértsék a művészi fejlődést és magát a művészetet jobb és hatékonyabb kutatáson keresztül, a kutatóknak a művészetnek megfelelő, minőségibb vizsgálati módokat kell megállapítaniuk, fejleszteniük és használniuk.

Amint azt fejtegettük, a művészetoktatásban a tanulási tevékenységek természetébe beletartozik a művészeti alkotás éppúgy, mint az elmélyedés a megfigyelésben, interpretációban, kritikában és kreatív művészetekkel kapcsolatos filozófiában. A művészetoktatásban a tanulás és tanítás természetének ezen tulajdonságai fontos kiindulópontok a kutatási módszereknél, a művészetoktatás kutatóinak művészi perspektívából kell nézniük, gondolkodniuk és megfigyelniük.

Az ilyen kutatás történhet globális, országos vagy intézményi szinten, vagy alapulhat valamely művészeti ágon, és a következő területekre fókuszálhat:

- A jelenlegi művészetoktatási programok természetének és mértékének leírása
- A művészetoktatás és a kreativitás közötti kapcsolat
- A művészetoktatás és a szociális képességek/aktív állampolgárság/önmegvalósítás közötti kapcsolat
- A művészetoktatási programok és módszerek, valamint az ezekkel összefüggő szociális és individuális eredmények értékelése
- A művészetoktatás kivitelezésének különféle módszerei
- A művészetoktatási módok hatékonysága
- Az oktatás és a kultúra közötti partnerkapcsolat természete és hatása a művészetoktatás alkalmazásában
- Az etalon használata és fejlesztése a tanárképzésben
- A diákok tanulásának értékelése a művészetoktatásban (az értékelési technikák legjobb gyakorlatainak vizsgálata)
- A kultúripar (tévé, filmek) hatása a gyerekekre és más tanulókra a művészeti nevelésük vonatkozásában, módszerek, amelyekkel a kultúripar az állampolgároknak művészetet közvetíthet

A művészetoktatás kutatásának az alábbi lépésekből kell állnia:

- létrehozni egy művészetkutatási tervet és támogatót keresni hozzá
- szemináriumokat szervezni a művészetoktatási kutatásokhoz, hogy elősegítsék a kutatási munkákat

- felméréseket végezni, hogy a művészeti oktatók milyen kutatási területek iránt érdeklődnek
- segíteni az interdiszciplináris együttműködést a művészetoktatás kutatásának módszereivel kapcsolatban

Lehet vitatni, hogy a kultúrán keresztül kifejezett kreativitás a világ legigazságosabban elosztott forrása. Azonban a kutatások azt mutatják, hogy egyes oktatási rendszerek gátolják a kreativitást, míg mások elősegítik. A feltételezés az, hogy a művészetoktatás az egyik legjobb médium a kreativitás kibontakoztatására (ha a tanulási és tanítási módszerek támogatják), de ennek a mechanizmusa nincs jól dokumentálva, és ezért a politikusok ezt az érvet nem igazán fogadják el. Ezért szükséges ennek a területnek a kutatása.

Végül, a művészetoktatás kutatását az egyetemek és más intézmények végezhetik együttműködve egy statisztikai intézettel, amelyik összegyűjti, elemzi, csoportosítja és kiválogatja a művészetoktatással kapcsolatos információt és tudást. Egy statisztikai intézet gyűjthet információt egy speciális érdeklődési területen (pl. az előadóművészetek oktatása), vagy egy adott földrajzi területen (pl. művészetoktatás Indiában). A statisztikai intézetek megbízható adatforrások a támogatáshoz és a lobbizáshoz.

Konklúzió

A XXI. századhoz szükséges kreatív képességeket kifejleszteni nehéz feladat. A társadalom minden erejét be kell vonni, amikor a század új generációi számára megpróbáljuk biztosítani a tudás és a készségek megszerzését, és ami talán még fontosabb, azokat az értékeket és attitűdöket, etikai alapelveket és erkölcsi irányokat, amelyek ahhoz kellene, hogy a világ felelős polgárai és a jövő garanciái legyenek. Alapvető fontosságú az egyetemes, magas színvonalú oktatás.

Ez az oktatás azonban csak akkor lehet jó, ha a művészetoktatáson keresztül elősegíti a bepillantást és a perspektívákat, a kreativitást és a kezdeményezőkézséget, valamint a kritikus gondolkodást és a szakmai képességeket, amelyek annyira fontosak az élethez az új században. Reméljük, hogy ezt az Útmutatót mintasablonként fogják használni, általános irányvonalként, amelyet – szükség szerint változtatva és kibővítve – alkalmassá tehetnek arra, hogy a világ bármely nemzete és társadalma számára megfelelő legyen.

Javaslatok

A Művészetoktatásról szóló UNESCO Világkonferencia résztvevői, miután jóváhagyták a 2005. során Ausztráliában (szeptember), Kolumbiában (november) Litvániában (szeptember), Koreai Köztársaságban (november) valamint Trinidad és Tobago-ban (június) tartott helyi és nemzetközi előkészítő konferenciákon kidolgozott nyilatkozatokat, és azokat a javaslatokat, melyeket az afrikai és arab államok helyi vitacsoport-értekezletén, a Művészetoktatási Világkonferencián (Lisszabon, 2006. március 6-9.)⁶ dolgoztak ki, a következő megfontolásokat szorgalmazzák:

- Vegyük figyelembe, hogy minden gyermeknek és fiatalnak joga van ahhoz, hogy a művészetoktatás segítségével fejlesszék esztétikai érzékét, kreativitását valamint a kritikus gondolkodásra és elmélkedésre való képességét, ami az ember lét velejárója.⁷
- Fontoljuk meg, hogy a gyerekeket és a fiatalokat sokkal nagyobb tudatosságra kellene nevelni, akár magukkal akár a természetes és kulturális környezetükkel kapcsolatban, és hogy az oktatási és kulturális rendszer céljai tartalmazzák a hozzáférést minden kulturális cikkhez, szolgáltatáshoz és gyakorlathoz.
- Ismerjük fel a művészetoktatás szerepét a közönség és a nyilvánosság különböző szektorainak arra való felkészítésében, hogy megbecsüljék a művészi megnyilvánulásokat.
- Értsük meg azokat a kockázatokat, melyek a globalizáció, valamint a képzelőerő, a kreativitás és az együttműködés iránti növekvő igény következtében veszélyeztetik a kulturális sokszínűséget, amint a társadalmak egyre inkább ismeretalapúvá válnak.
- Ismerjük fel, hogy sok társadalomban a művészet hagyományosan része volt, és gyakran a mai napig is része a mindennapi életnek, és kulcsszerepet játszik a kultúra átvitelében és a közösség valamint az egyén átforgalmazásában.
- Vegyük észre a fiatalok alapvető szükségletét, hogy teret kapjanak a művészi tevékenységekhez, mint amilyenek pl. a közösségi kultúrházak és a művészeti múzeumok.
- Vegyük észre, hogy a XXI. század egyik legfontosabb kihívása a növekvő igény a kreativitásra és a képzelőerőre a multikulturális társadalmakban – melyet megcélozhat a művészetoktatás
- Ismerjük fel annak szükségességét, hogy a kortárs társadalmak olyan oktatási és kulturális stratégiákat és politikát fejlesszenek ki, melyek továbbviszik és megőrzik a kulturális és esztétikai értékeket és identitást, hogy segítsék és erősítsék a kulturális sokszínűséget, valamint békés, virágzó és sokáig fennálló társadalmakat formáljanak.
- Vegyük számításba a világ legtöbb nemzetének multi-kulturális természetét, ahol kultúrák kereszteződnek, ami a közösségek, nemzetiségek és nyelvek egyedülálló kombinációját eredményezi; hogy ez a kulturális összetettség kreatív energiát szült és nemzetspecifikus perspektívát és gyakorlatot eredményezett az oktatásban; és hogy ez a gazdag kulturális

⁶ The complete version of the Declarations and Recommendations can be found in the Working document of the World Conference on Arts Education in the UNESCO Links to Education and Art portal:

<http://www.unesco.org/culture/lea>.

⁷ See “Road Map for Arts Education”, pages 2 and 3.

örökség, érezhetően és rejtve is, veszélybe került a többszörös és összetett társadalom-kulturális, gazdasági és környezeti változások miatt.

- Ismerjük fel a művészetek értékét és használhatóságát a tanulási folyamatban, és szerepüket a kognitív és szociális képességek kifejlesztésében, az újító gondolkodás és kreativitás elősegítésében, és az olyan viselkedés és értékek bátorításában, melyek kihangsúlyozzák a társadalmi toleranciát és a sokszínűség ünneplését.
- Ismerjük fel, hogy a művészetoktatás javítja a tanulást és a képességfejlesztést azáltal, hogy a rugalmas struktúrákra teszi a hangsúlyt (mint pl. az egymással összefüggő idő, tudományág és szerepek), releváns a tanuló számára (érthetően összekapcsolódik a gyerekek életével és a társadalmi, szociális környezetükkel), valamint együttműködést hoz létre az iskolai és iskolán kívüli tanulási rendszerek és források között.
- Ismerjük fel a hasonlatosságot aközött, ahogyan a társadalom hagyományosan gondolkodott a művészetekről és a legújabb felfogás között, miszerint a művészeteken keresztüli tanulás jó hatással van a tanulásra és a készségfejlesztésre.
- Értsük meg, hogy a művészetoktatás azáltal, hogy egy sor új készséget és képességet szül, és növeli a diákok motivációját és aktív részvételét a tanórán, emelheti az oktatás színvonalát, és ezáltal hozzájárulhat az Oktatás Mindenkiért Dakar-i Világkonferencia (2000) hat elrendő céljának egyikéhez.
- Fontoljuk meg, hogy a művészetoktatás nagyon hasznos szerepet játszhat a fogyatékos gyermekek terápiájában, és a katasztrófa-utáni és konfliktus-utáni helyzetekben.
- Ismerjük el, hogy a mind az művészetoktatásnak, mind az oktatás minden típusának, magas színvonalúnak kell lennie a hatékonysághoz.
- Vegyük számításba, hogy a művészetoktatás, mint az etikai és polgári építkezés formája, alapvető eszköz a társadalmi integrációhoz, és segíthet az olyan kritikus témák felhozatalában, mint amilyen a bűnözés és az erőszak, az analfabétizmus, a nemi egyenlőtlenségek, a gyermekek bántalmazása és elhanyagolása, a politikai korrupció és a munkanélküliség.
- Figyeljük meg az információs és kommunikációs technológiák fejlődését a társadalom és a gazdaság minden területén, és a lehetőséget, ami bennük rejlik a művészetoktatás erősítésére.

Azonban számos kockázatot ismertek fel, amelyek a következők:

- Ismerjük el, hogy sok országban az oktatáspolitikai kevés értéket tulajdonít a művészetoktatásnak, ami tükröződik ennek a tudásterületnek az elszigetelésében és leértékelésében.
- Figyeljük meg, hogy a kulturális és oktatási rendszerek és kapcsolatok gyakran disszociáltak, ahol két külön napirend gyakran egymással párhuzamosan vagy akár ellentétesen mozog.
- Gondolkozzunk azon, hogy kevés olyan tanárképző program van, ami a művészetoktatásra specializálódik, és hogy a közismereti tanárképző programok nem segítik megfelelően a művészet szerepét az oktatásban és a tanulásban.
- Figyeljük meg, hogy a művészek és a részvételük a művészetoktatásban nincs kellőképpen elismerve

- Vegyük észre, hogy hatalmas tapasztalati területek vannak a művészetoktatásban, amelyeket sosem kutattak vagy rendszereztek
- Ismerjük el, hogy a művészetoktatáshoz a költségvetés vagy nem létezik, vagy nem elegendő a mindennapi és fejlesztési igényekhez

A következő javaslatokat a fent említett előkészítő konferenciákról és a regionális vitacsoport értekezletekről gyűjtöttük össze.

1. Javaslatok a pedagógusoknak, a szülőknek, a művészeknek, valamint az iskolák és képzési intézmények igazgatóinak

Pártfogás, támogatás és képzés

- Ébresszük fel a nyilvánosság tudatosságát és terjesszük a művészetoktatás értékét és társadalmi kihatását, keresletet teremtve ezáltal a művészetoktatásra és a képzett művészeti oktatókra
- Biztosítsuk a vezetést, a támogatást és a segítséget a művészetekben való és művészeteken keresztüli oktatáshoz és tanuláshoz.
- Segítsük elő az aktív részvételt és hozzáférést a művészetekhez minden gyermek számára, legyen ez az oktatás egyik fő komponense.
- Bátorítsuk a helyi humán és anyagi erőforrások használatát mint a minőségi oktatás tartalmát és szolgáltatóját.
- Biztosítsunk forrásokat és tananyagot, hogy segítsük az oktatókat fejleszteni, használni és megosztani új, művészetben gazdag pedagógiai módszereket
- Nyújtsunk segítséget ahhoz, hogy a művészetoktatás gyakorlói előnyt kovácsolhassanak a technika fejlődéséből, amelynek segítségével a marginális csoportokat is elérheti a művészetoktatás, valamint megkönnyítheti az innovatív tudástermékek létrehozását és a tudás megosztását.
- Támogassuk a tanárok, művészek és közösségi dolgozók folyamatos szakmai továbbképzését, hogy kifejlesszük a szakemberekben a kulturális sokszínűség megbecsülését, és képessé tegyük őket arra, hogy diákjaik alkotó, kritikai és innovatív készségét fejlesszék.
- Bátorítsuk és segítsük a művészeti gyakorlat digitális médiumon keresztüli fejlesztését.
- Állítsunk fel, ha nincsenek, kulturális központokat és más művészetoktatási intézményeket a fiatalok számára.

Partnerkapcsolat és együttműködés

- Bátorítsuk az aktív és tartós partnerkapcsolatokat oktatási (iskolai és iskolán kívüli) kontextusokban, és a tágabb közösségben.

- Segítsük a tanulásban való részvételt azzal, hogy helyi művészeket és művészi formákat, technikákat alkalmazunk a tanulási folyamatban a helyi kultúra és identitás megerősítésére.
- Segítsük az iskolák és szülők, közösségi szervezők és intézmények közötti együttműködést, és mobilizáljuk a helyi erőforrásokat a közösségen belül, hogy fejlesszük a művészetoktatási programokat, hogy a közösségek együtt továbbvihessék a kulturális értékeket és a helyi művészeti formákat.

Kivitelezés, értékelés és ismeretmegosztás

- Kivitelezzünk és értékeljünk együttműködési iskolai-közösségi projekteket, amelyek az együttműködés, integráció és relevancia elvein alapulnak
- Bátorítsuk a hatékony dokumentációt és a tanárok közötti ismeretmegosztást.
- Osszuk meg az információt és a bizonyítékokat a támogatókkal, a kormánnyal, közösségekkel, a médiával és a privát szektorral.

2. Javaslatok a minisztériumoknak és a politikusoknak

Felismerés

- Ismerjük fel a művészetoktatás szerepét abban, hogy a közönséget és a nyilvánosság különböző szektorait felkészíti a művészi megnyilvánulások méltányolására.
- Ismerjük el egy olyan művészetoktatási politika kifejlesztésének fontosságát, amely hangsúlyozza a kapcsolatot a közösségek, oktatási és társadalmi intézmények és a munka világa között.
- Ismerjük fel a sikeresen helyileg fejlesztett, kulturálisan releváns művészetoktatási gyakorlatok és projektek értékét. Ismerjük fel, hogy a jövőbeni projekteknek az eddig kivitelezett sikeres gyakorlatokat kell másolnia.
- Adjunk prioritást annak a szükségletnek, hogy a nyilvánosság jobban megértse, és mélyebben elismerje a művészetoktatás alapvető hozzájárulását mind egyéni mind társadalmi szinten.

Politikafejlesztés

- A művészetoktatás fontosságának növekvő megértését fordítsuk át a megfelelő erőforrások biztosításának átvállalására, hogy az elvekből tettek lehessenek, hogy jobban tudatosodjon a művészetek és a kreativitás mindenkire jótékony hatása, és támogassuk a művészetek és a tanulás új látásmódjának alkalmazását.
- Tervezzünk országos és területi kutatásokat a művészetoktatás területén, számításba véve az ősi kultúrák jellegzetességeit éppúgy, mint a sebezhető népcsoportokat.
- Bátorítsuk a kivitelezés és az ellenőrzés stratégiáinak fejlesztését, hogy biztosítsuk a művészetoktatás minőségét.

- Adjunk a művészetnek egy állandó központi helyet a tantervben, megfelelően megalapozva, biztosítsunk képzett, minőségi tanárokat
- Vegyük számításba a kutatást, amikor alapításról vagy programokról döntünk, és hangsúlyozzuk az új normákat a művészetoktatás hatásának felbecsülésére (mivel kimutatható, hogy a művészetoktatás jelentősen hozzájárulhat a diák előadókészségének javításához olyan területeken, mint pl. az olvasás és a számolás, ezenkívül humán és társadalmi előnyöket nyújt).
- Garantáljuk a folytonosságot, amely felülmúlja az állam nyilvános politikájának kormányprogramját a művészetoktatás tekintetében
- Fogadjuk el a helyi módszereket a művészetoktatás tekintetében a terület minden országára (pl. Afrikai Unió)
- Vegyük bele a művészetoktatást a minden tagállam által elfogadott Kulturális Statútumba.

Képzés, kivitelezés és támogatás

- Tegyük elérhetővé a szakmai képzést a művészek és a tanárok számára, hogy emeljük a művészetoktatás kivitelezésének minőségét, és ahol nincs, ott állítsunk fel művészeti tanszékeket az egyetemeken
- Tegyük új prioritássá a művésztanárok képzését és felkészítését az oktatási rendszeren belül, hogy hatásosabban járulhassanak hozzá a tanulás és a kulturális fejlődés folyamatához, a művészet iránti fogékonyságra való nevelés legyen minden tanárképzésnek része
- Legyen elég képzett tanár és művész az oktatási intézményekben és más kulturális intézményekben, hogy elősegítsük és erősítsük a művészetoktatást.
- Alkalmazzuk a művészetet az iskolai tantervben éppúgy, mint a tanórán kívüli oktatásban.
- Legyen a művészetoktatás elérhető minden egyes ember számára az iskolában és azon kívül, bármilyenek is legyenek a képességei, igényei, szociális, fizikai, mentális és földrajzi helyzete.
- Hozzuk létre és tegyük elérhetővé minden iskolának és könyvtárnak a hatékony művészetoktatáshoz szükséges tárgyi erőforrásokat, mint pl. a hely, média, könyvek, művészi alapanyagok és eszközök
- A bennszülötteknek a saját tanulási és oktatási módszerüknek megfelelően biztosítsuk a művészetoktatást, a saját anyanyelvükön, emlékezve az UNESCO Kulturális Sokszínűség Nyilatkozatának alapelveire
- Tanulmányozzuk a módszereket és eszközöket a lokalizált művészetoktatási programok létrehozására, melyek a helyi értékeken és hagyományokon alapulnak

Partnerkapcsolat és együttműködés

- Támogassuk a partnerkapcsolatot az összes érintett minisztérium és kormánysszervezet között, hogy koherens és tartós művészetoktatási politikát és stratégiákat fejleszthessenek
- Bátorítsuk minden szinten a kormányhivatalnokok közös erőfeszítéseit oktatókkal, művészekkel, lobbicsoportokkal, üzleti egyesületek tagjaival és a civil társadalom tagjaival, hogy speciális támogató akcióterveket és üzeneteket hozhassanak létre
- Bátorítsuk a művészeti és kulturális intézmények, alapítványok, média, ipar és a privátszektor tagjainak aktív bevonását az oktatásba.
- Integráljuk az iskolák, művészek és kulturális intézmények közötti partnerkapcsolatot a fő oktatási folyamatba
- Segítsük elő a szub-regionális és regionális együttműködést a művészetoktatás területén, a regionális integráció erősítését célba véve

Kutatás és ismeretmegosztás

- Fejlesszünk ki egy komplett adatbankot a művészetoktatás humán és anyagi erőforrásairól, és ez legyen elérhető minden oktatási intézmény számára az Interneten keresztül is.
- Biztosítsuk a művészetoktatással kapcsolatos információ terjesztését, végrehajtását és utómunkálatait az Oktatási és Kulturális Minisztériumon keresztül.
- Bátorítsuk a művészeti gyűjtemények és leltárak létrehozását, melyek gazdagítják a művészetoktatást
- Rögzítsük dokumentumokban a krízisben lévő társadalmak jelenlegi szóbeli kultúráját.

3. Javaslatok az UNESCO-nak és más kormányzati és nem kormányzati szervezeteknek

Pártfogás és támogatás

- Gondoljuk át azt a fontos hozzájárulást, amit a művészetoktatás nyújthat a társadalom minden területének és tekintsük a művészetoktatást nagyobb, szektorokon keresztülívelő stratégiának
- Kapcsoljuk össze a művészetoktatást a megfelelő erőforrásokkal és a rokon területekkel, mint pl. az Oktatás Mindenkiért és az Oktatás a Tartós Fejlődésért
- Hangsúlyozzuk az alulról felfelé építkező stratégiák szükségességét, melyek lehetővé teszik és érvényesítik a gyakorlati, széles néprétegek kezdeményezéseit
- Segítsük elő a társadalmi-kulturális és környezeti problémák ismertetését a művészetoktatási programokon keresztül, hogy a diákok kialakíthassák a környezettel kapcsolatos értékítéletüket, a valahová tartozás érzését és a tartós fejlődést.

- Bátorítsuk a kommunikációs médiumokat, hogy támogassák a művészetoktatás céljait, valamint elősegítsék az esztétikai fogékonyságot és közvetítsék a művészi értékeket a nagynyilvánosság körében.
- Továbbra is legyen a művészetoktatás a nemzetközi programok része
- A költségvetésben legyen tartalék a művészetoktatás támogatására és annak elősegítésére, hogy az iskolai tananyag része legyen
- Segítsük elő művészetoktatás fejlesztését és kivitelezését a különböző szinteken és az oktatási programok különböző módozatában interdiszciplináris és transzdiszciplináris nézőpontból, azzal a céllal, hogy új esztétikai csatornákat nyissunk meg
- Propagáljuk az olyan befektetéseket, amelyek a művészetoktatáshoz kulturális árucikkeket, tárgyi erőforrásokat biztosítanak, és pénzt adnak arra, hogy
 - Az iskolában és egyéb kulturális intézményekben olyan speciális területeket hozzanak létre, amely a művészetoktatás számos formáját kínálja
 - Speciális módszertani anyagokat nyújtsanak, köztük anyanyelvi publikációkkal
 - Biztosítsa a művészetoktatás fejlesztését, valamint elősegítse az igazságos fizetést és munkafeltételeket a szaktanároknak, akik ezen a tudásterületen fejlődnek.
- Aktívan bátorítsuk a kormányokat és más hivatalokat, hogy megkönnyítsék az együttműködést a kormányok, szakosztályok, kulturális intézmények és művészi szakemberek között.
- Hívunk össze jövőbeni konferenciákat a művészetoktatásról elismervén annak a fontosságát, hogy megkönnyítsük a rendszeresen elmélkedést és a folyamatos javulást. Ebben a tekintetben a miniszterek és a Művészetoktatási Világkonferencia más résztvevői támogatják a Koreai Köztársaság ajánlatát, hogy ők legyenek a második Világkonferencia házigazdái Szöulban.

Partnerkapcsolatok és együttműködés

- Könnyítsük meg a koordinációt a kulturális és oktatási intézmények között minden országban, hogy megegyezhessenek a megfelelő politika és tevékenységek alkalmazásában a művészetoktatás fejlesztéséért.
- Bátorítsuk a képességek és mechanizmusok definiálását az iskolai és iskolán kívüli művészeti oktatásért az oktatási és kulturális intézmények között
- Hozzunk létre kooperatív hálózatokat a tagállamok között és a saját oktatási és kulturális rendszerükön belül, hogy megalapozzuk a művészetoktatás sikeres fejlesztését kooperatív tevékenységek és egyesületek tekintetében
- Utalva a partnerkapcsolati egyezményre, mely az Afrikai Unió és az UNESCO között kötött az Afrikai Állam- és Kormányfők Csúcstalálkozóján (Khartoum, 2006 január):
 1. Támogassuk, hogy az ENSZ - tagállamok elfogadják és hirdessék az „Évtized a Mindenkiért Való Művészetoktatásért” (2006-2016)
 2. Gondoljuk újra az „Oktatás mindenkiért” stratégia céljait, hogy tartalmazza a művészetoktatást
 3. Együttműködve az Afrikai Unióval erősítsük az olyan nemzeti intézmények támogatását, melyek erőfeszítéseket tesznek, hogy elősegítsék a kultúrát és a

művészeteket Afrikában (pl. CRAC Togóban, CELTHO Nigériában), a művészetoktatási intézményekét (állami vagy magán) éppúgy, mint a civil szervezetek kezdeményezéseit, amelyek a bennszülött művészeti képességek erősítését célozzák meg.

4. Az Afrikai Unióval és a kormányok közötti szub-regionális szervezetekkel együtt (CEDEAO, SADDEC, CEMAC stb.) nyújtunk támogatást az Afrikai Regionális Művészetoktatási Konferencia megtartásához.

Kutatás, értékelés és ismeretmegosztás

- Segítsük elő a művészetoktatás érzelmi, társadalmi, kulturális, kognitív és kreatív hatásainak folyamatos kiértékelését
- Segítsük egy regionális rendszer kiépítését a művészetoktatással kapcsolatos információ összegyűjtésére és terjesztésére
- Segítsük az ismeretmegosztást és a hálózatépítést a Művészetek az Oktatásban Observatóriumokon (statisztikai hivatalokon) keresztül, az UNESCO székhelyekkel és az UNITWIN hálózattal⁸
- Segítsük a kutatást a művészetekben, hogy a jövőbeni kezdeményezések fejlődését közzölhessük ezen a bővülő területen
- Hozzunk létre egy nemzetközi kutatási adatbázist, hogy tudományos bizonyítékokat nyújthassunk a művészetoktatás és a kreatív elfoglaltság egyéni és társadalmi jelentőségéről, köztük, de nem kizárólagosan, olyan területekről, mint amilyen az integrált emberi lét, a társadalmi kohézió, a konfliktusmegoldás, a közegészségügy fejlődése, valamint az új technológiák használata az iskolákban a kreatív kifejezésre.
- Végezzünk esettanulmányokat és kutatást, amelyek iránymutatásként használhatóak a gyakorlatiasabb kutatáshoz. Az ilyen esettanulmány a kutatók nemzetközi hálózatának fejlődéséhez vezethet, akik így megoszthatják a módszereket, és jobb értékelési modelleket építhetnek a diákokkal, művészekkel, tanárokkal és szülőkkel mint aktív résztvevőkkel. Ez kapacitást hozna létre a jövőre nézve, és élethosszig tartó tanulást és megbecsülést eredményezne.
- Bátorítsuk a művészet hagyományos használatának kutatását és újrafelfedezését a tanulásban és a mindennapi életben
- Jegyezzünk fel és értékeljünk bibliográfiai forrásokat és más információforrásokat a művészetoktatásról, figyelmet szentelve az elemzésükre, csoportosításukra és terjesztésükre
- Rendszerezünk a jelentős tapasztalatokat, amelyek szolgálatunkra lehetnek a művészeti oktatás minőségi mutatóinak előkészítésében, és a tapasztalatcsere elősegítésében
- Könnyítsük meg a regionális és nemzetközi képzési és kutatási projektek előkészítését és kivitelezését

⁸ Refer to "Action Plan Asia: Arts in Asian Education Observatories", *Educating for Creativity: Bringing the Arts and Culture into Asian Education*, Report of the Asian Regional Symposia on Arts Education, UNESCO 2005

- Hozzunk létre nemzetközi hálózatokat, hogy megkönnyítsük a regionális együttműködést, és a legjobb gyakorlatok megosztását a művészetoktatási politika alkalmazásában.

A tanárok, iskolák és művészek képzése és támogatása

- Mozdítsuk elő a tanárok képzését a művészetoktatás elméletében és gyakorlatában
- Segítsük elő a nemzetközi támogatást a tanárok képzéséhez és a tantervfejlesztéshez, hogy szélessítsük a lefedettségét, és javítsuk a művészetoktatás minőségét, különösen a forrásproblémákkal rendelkező országokban
- Bátorítsuk a művészek, hagyományőrzők és kulturális kezdeményezők részvételét az alap- és középfokú oktatásban, hogy gazdagítsuk a diákok kreatív művészi kifejezőmódjait.
- Szorgalmazzuk a művészetoktatással kapcsolatos kutatási programok létrehozását és a szakemberek (művészek, tanárok, vezetők, tervezők stb.) élethosszig tartó képzését.
- Szorgalmazzuk a művésztanárok részvételét és szervezését, mind országos mind nemzetközi szinten, hogy nagyobb társadalmi képviseletet és szakmai kapacitást szerezzenek
- Szorgalmazzuk a művészetoktatási szövegek, anyagok, módszerek és tanítási-tanulási iránymutatók készítését
- Szorgalmazzuk az új információk és a kommunikációs technológiák használatát a tanárképzési programokban mind az iskolai, mind az iskolán kívüli folyamatokban mint az alkotás, a művészi kifejezés, az elmélkedés és a kritikus gondolkodás eszközeit.

I. MELLÉKLET: Esettanulmányok

IV. Fontos stratégiák a hatékony művészetoktatáshoz

1. Partnerkapcsolatok

- Minisztériumi szint / törvényhatósági szint

A partnerkapcsolat módszerei, Litvánia

Hogy erősebb kötődést hozzanak létre a kultúra és az oktatás között Litvániában, az Oktatási és Tudományos Minisztérium bevezetett egy országos szintű kezdeményezést, amely tanórán kívüli művészeti tevékenységeket kínál gyerekeknek. A projektek nagy részét kormány szinten hozták létre, és szervezeti támogatást kapnak a törvényhatóságoktól, nemzeti művészeti, ifjúsági és turisztikai központoktól. A kezdeményezés célja, hogy a gyerekeket lekössék az iskolai órák után, előmozdítsa a kreativitásukat és önkifejezésüket, támogassa a művészi tehetséggel megáldott gyermekeket, és elősegítse a kulturális tudatosságot, valamint a helyi környezet és közösség ismeretét.

Kutatói-alkotói laboratóriumok Kolumbiában

A Kolumbiai Kulturális Minisztérium Művészetekért Nemzeti Tervének részeként, a kutatói-alkotói laboratóriumokat arra tervezték, hogy segítsék a vizuális művészetek fejlődését, és bátorítsák a kapcsolatteremtést kulturális, oktatási és művészeti intézmények között. Regionális szinten működve találkozóhelyet hoztak létre művészeknek és tanároknak, hogy megkönnyítsék a művészi és pedagógiai gyakorlatok kicserélését a művészeti képzés és a művészetoktatás jövőbeni fejlesztése céljából. A laboratóriumok források arra is, hogy megalkossák a művészi és pedagógiai gyakorlatok interregionális céljait, és így pedagógiai modelleket közvetítsenek azokba a régiókba, melyek kevésbé fejlettek ezen a területen.

Norvég Kulturális Hátizsák

A norvég kormány mintegy öt évvel ezelőtt kezdeményezett egy Kulturális Hátizsáknak nevezett tervezetet. A tervezet célja, hogy minden diák, az első osztálytól a tizedikig, rendszeres alapon, az iskolai tanterv szerves részeként találkozzon magas színvonalú művészekkel és művészi kifejezésekkel. Egy országos struktúra segítségével, amelyet az iskolák és kulturális hatóságok országos, regionális és helyi együttműködése alapján hoztak létre, partnerkapcsolatokat teremtettek a művészeti szervezetek és intézmények valamint az iskolarendszer között. Az ország minden iskolájának az éves programja tartalmazza előadóművészek látogatását, valamint múzeumok és más kulturális rendezvények látogatását. A tervezetben vannak művészeti műhelyek és előadások, ahol a diákok és néha az iskola dolgozói is együtt dolgoznak professzionális művészekkel. Az általános benyomás az, hogy a tervezet kedvező fogadtatásra lelt a helyi iskolákban, bár vannak egyértelmű kihívások a kompetenciák fejlesztése tekintetében a tanárok és a művészek között, melyek erősítik a tervezet nevelési hatását, és megalapozzák a kölcsönös megértést a résztvevők között a tervezet lehetőségeit illetően.

IV. Fontos stratégiák a hatékony művészetoktatáshoz

1. Partnerkapcsolatok

- Iskolai szint

Pilot projekt az iskolai szintű partnerkapcsolatokért a Koreai Köztársaságban (2004-2006)

Ennek a kezdeményezésnek a célja, hogy együttműködési modellt építsen, és intézményesítsen egy szükséges hálózatot a közösségben egy alapítvány létrehozására a hosszú távú művészetoktatási tervezés érdekében az iskolákban. Ezen a kereten belül a Koreai Kultúra és Művészeti Oktatás Szolgálat (KACES) 2005-ben 64 projektet támogatott országszerte helyi művészi csoportokkal, művészekkel, művészeti szervezetekkel való partnerkapcsolatok létrehozására, illetve művészeti központok, múzeumok, galériák osztályteremként való használatára. Egy másik kezdeményezéssel „Művészek az iskolákban” együttműködve, amely a művészek alkalmazását célozza meg az oktatásban azzal, hogy képzést nyújt nekik, a pilótakezdeményezés kielégítette az iskolák szükségletét a művészetoktatásra azzal, hogy biztosítja a professzionális oktatókat az olyan új érdeklődési területeken, mint a dráma, a tánc, a film és a média. Az eredmény kb. 1500 művészből lett oktató kiküldése 3000 iskolába, ezzel demonstrálva a művészetoktatás legjobb esetét iskolai környezetben.

2. Tanárok és művészek képzése

- Művésztanárok képzése

Tanárképzési partnerkapcsolatok a középfokú oktatáshoz Pápua Új-Guineában.

Az ének, a tánc, a pantomim, a szobrászat, a mesemondás és a festés szerves része a bennszülött közösségek életének Pápua Új-Guineában (PNG). A születés, a felnőttkor, az öregkor, a halál és a halál utáni élet összefonódik olyan tevékenységekkel, amelyekben a művészet fontos eszközként szolgál a világ megértésére. Az ezekre a kapcsolatokra helyezett érték miatt a művész tanítása és tanulása éppúgy, mint a művészetekben való tudás és jártasság fontos tevékenységek a közösségben.

A projekt célja a kapcsolatok fejlesztése a tanárok és a művészek között a közösségben, hogy együtt dolgozzanak a jövő művésztanárainak képzésén. A diákok leendő művésztanárok a Goroka Egyetem Kifejező Művészeti Tanszékéről. A vezető művész George Sari Okiufa falujából, ami az egyetemváros peremén van. Elsajátította a klánja történelmét és történeteit, megtanulta, hogyan éljen a közösségében a nagyapjával és az apjával, és elbűvölte a klánja földje, növény- és állatvilága. Azzal, hogy George-dzal beszélnek és dolgoznak, a diákoknak lehetőségük van tanulni a múltjukról és olyan képességeket és tudást szerezni, amely éppoly csodálatos, mint amilyen „megigéző”. A partnerkapcsolat a diákok, George és a Goroka Egyetem Kifejező Művészeti Tanszéke között kiváló példa a tanárképzésre a művészet területén.

- Művészek képzése

A művésztanár projekt Nagy-Britanniában

A Művésztanár Projekt része egy növekvő országos szolgáltatásnak a művészeti és tervezési tanárok folyamatos szakmai továbbképzésére. Jelenleg tizenkét központ működik Angliában, egy Skóciában és kettő Walesben. Mindegyik együttműködés egy nagyobb kortárs művészeti galéria vagy múzeum, egy képzőművészeti egyetem vagy főiskola és a Művészi Tervezési Oktatás Országos Társasága között, amely irányítja a projektet. Az Angol Művészeti Tanács, a Skót Művészeti Tanács és a Walesi Művészeti Tanács biztosítja az anyagi támogatást.

A központok különféle programjai részvételi lehetőséget kínálnak a művésztanároknak, hogy még inkább tudatában legyenek a kortárs művészeti gyakorlatok gazdagságának és összetettségének, a gondolkodás és hatások sokszínűségének. A művésztanárok újraértékelhetik, megerősíthetik a saját gondolkodásmódjukat és személyes művészi fejlődésüket, és részeivé válhatnak egy erősen professzionális közösségnek. Ezeknek a projekteknek a másik célja, hogy jelentősen javítsák a művészet oktatásának és tanulásának a színvonalát az iskolákban és a főiskolákon a művésztanárok egyéni gyakorlatainak fejlesztésén keresztül. A program része számos Bevezető Kurzus (maximum 5 napos intenzív gyakorlati és elméleti workshop-ok és szemináriumok), a koordinált workshop-ok középszintű programja, szemináriumok és galéria- vagy stúdiólátogatások, és mesterkurzusok.

More information can be found at <http://www.nsead.org/cpd/ats.aspx>